

**ЗАКОН О НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОВИМА****I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

Овим Законом утврђују се циљеви, вредности, површина, границе и режими заштите, управљање и одрживо коришћење, правила понашања, финансирање, улога и учешће власника, корисника и друге јавности у функционисању: Националног парка „Фрушка гора”, Националног парка „Ђердап”, Националног парка „Тара”, Националног парка „Копачица” и Националног парка „Шар планина” (у даљем тексту: Национални парк), као и други поступци у вези са циљевима у смислу овог закона.

На управљање, коришћење, чување и презентацију Националног парка, сходно се примењују одредбе прописа о заштити природе, ако овим законом није друкчије одређено.

**II ЦИЉ ЗАКОНА****Члан 2.**

Овим законом остварују се следећи циљеви:

- 1) очување и унапређење вредности биодиверзитета, геодиверзитета, као и културно-историјских вредности;
- 2) очување и унапређење еколошки значајних подручја и разноврсност предела;
- 3) очување и унапређење објеката геонаслеђа;
- 4) очување и унапређење станишта, типова станишта и популације дивље флоре и фауне;
- 5) очување културно-историјских наслеђа;
- 6) очување традиционалног начина живота;
- 7) очување и унапређење адекватног квалитета живота људи у националном парку кроз развој друштвене, културне и економске активности;
- 8) импресиван доживљај природе посетиоцима, као и да Национални парк служи потребама образовања и истраживања;
- 9) очување природних процеса и равнотеже између природних процеса и људске активности, односно одрживи развој националног парка.

**III ВРЕДНОСТИ И ПОВРШИНА, ГРАНИЦЕ И РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ*****Вредности и површина*****Члан 3.**

Национални парк „Фрушка гора”, основан је да би се одржала степска и шумо-степска станишта; одржали шумски екосистеми са разноврсним типовима храстових шума, посебно реликтном термофилном шумом храстова са грабићем, медитеранског обележја; очувала станишта и популације дивље флоре националног и европског значаја са присуством панонских ендемских и бројних реликтних врста из терцијера, породице орхидеја; очувала станишта преко двеста врста птица, међу којима се истиче орао крсташ, орао кликташ, црна рода, голуб дупљаш, црна жуна, беловрата мухарица и црноглава стрнадица; очувала глобално угрожена врста текуница; очувала налазишта

фосила, изданци са откривеним геолошким творевинама значајним за сагледавање геолошке грађе и историјско-геолошког развоја литосфере; очувао јединствени брдски предео са гребенским делом под шумом и падинама; река Дунав, изворишта вода и влажна станишта; очували културно-историјски споменици са 17 српских православних манастира.

Национални парк „Фрушка гора” налази се на северу Републике Србије у Аутономној покрајини Војводини и заузима Централни масив, Липик, Ворово, Надош и Опаљеник, и већи број мањих просторних целина: Чортановачка шума, Курјаковац 1, Курјаковац 2, Крушедолски пашњак, Нерадински до, Лединици - Старо Село, Врдник колонија, Јазачки пашњаци, Реметски до, Манђелошки пашњаци, Лежимирски пашњаци, Косаниште, Куњат, Аде и спрудови - Бразилија, Черевихке ливаде - Липска страна, Милованово брдо, Дангуба, Марков до и Шидско Церје.

Национални парк „Фрушка гора” простире се на деловима територија: града Новог Сада - општина Петроварадин, града Сремске Митровице, општина Бачка Паланка, Беочин, Инђија, Ириг, Сремски Карловци и Шид, у оквиру 45 катастарских општина: Беочин, Черевих, Раковац, Баноштор, Свилош, Грабово, Сусек, Луг, Шид, Привина Глава, Моловина, Ђипша, Сот, Љуба, Беркасово, Ердвик, Бингула, Нештин, Визић, Лежимир, Манђелос, Бешеново Прњавор, Шуљам, Чалма, Дивош, Гргуревци, Ириг, Врдник, Гргетег, Велика Ремета, Нерадин, Јазак Прњавор, Мала Ремета, Крушедол Прњавор, Лединци, Сремска Каменица, Петроварадин, Буковац, Сремски Карловци, Чортановци, Инђија, Стари Сланкамен, Нови Сланкамен, Љуково и Крчедин, укупне површине 26.672 ha, од чега је 19.308 ha у државној својини, а у приватној и другим облицима својине 7.364 ha, од чега је I степеном обухваћено 3%, другим 67% и трећим 30% укупне површине, на дан ступања на снагу овог закона.

#### **Члан 4.**

Национални парк „Ђердап”, основан је да би се очували објекти карстног рељефа и хидрографије, Ђердапска клисура, кањон Бољетинске реке, кањон Брњице и др.; очували станишни типови: полидоминантне реликтне заједнице, осиромашене реликтне заједнице, шибљаци, савремени и други типови шума (букове шуме, храстово-грабове шуме, термофилне и супра-медитеранске храстове шуме, мешовите термофилне шуме и обалске фомације врба); очувала станишта и популације дивље флоре, посебно копривић, орах, мечја леска, јоргован, маклен, црни јасен, грабић, сребрна липа, кавкаска липа, Панчићев маклен, медунац, златна папрат, божиковина, тиса, брекиња, дивља крушка, дивља трешња и др.; очувала станишта и популације дивље фауне, посебно птица (црна рода, белорепан, орао змијар, патуљаста орао, орао кликташ, сури орао, соко, буљина, мали вранац), сисара (рис, европски јелен, дивља свиња, медвед, видра, шарени твор, дивокоза, срна) и риба (сом, кечига, смуђ, деверика, мрена, балкански вијун, лињак, караш, велики и мали вретенар, јегуља) и др.; очувало културно-историјско наслеђе, нарочито Голубачки град, Лепенски вир, Трајанова табла, Дијана Караташ и др.

Национални парк „Ђердап” налази се у североисточном делу Републике Србије и обухвата део подручја Ђердапске клисуре (Гвоздена врата) у средњем току Дунава. Обухвата делове масива Северног Кучаја, Мироча и Штрбца ширине 2-10 km, као и део Дунава, који припада Републици Србији.

Подручје Националног парка „Ђердап” простире се на територији општина: Голубац, Мајданпек и Кладово, у оквиру 17 катастарских општина: Голубац, Брњица, Добра, Бољетин, Мајданпек, Доњи Милановац, Мосна, Тополница, Голубиње, Мироч, Петрово Село, Текија, Сип, Давидовац, Манастирица, Кладушница и Подвршка, укупне површине 63.786,48 ha, од чега је 45.454,87 ha у државној својини, а у приватној и

другим облицима својине 18.331,60 ha, од чега је I степеном обухваћено 8,01%, другим 21,50% и трећим 70,79% укупне површине, на дан ступања на снагу овог закона.

#### **Члан 5.**

Национални парк „Тара” основан је да би се очувао крашки рељеф (увале и долине, понорнице, вртаче) и тресаве и др.; очували најквалитетнији шумски екосистеми лишћарских, четинарских и мешовитих заједница, на Балкану и у Европи, изванредне структуре, квалитета и здравственог стања састојина; очувала станишта и популације дивље флоре, са бројним врстама биљака од значаја на националном, регионалном и европском нивоу, а посебно Панчићеве оморике на њеном исходном аутохотном станишту и местима на којима је први пут пронађена и описана као за науку нова врста четинарског дрвета, као и дервентански различак; очувала станишта и популације дивље фауне, посебно птица (црна жуна, велики детлић, уралска сова, гаћаста кукумавка, дивља канаринка, планинска сеница), сисара (медвед, дивокоза, вук, дивља свиња, дивља мачка и куна златица) и инсеката (ендемо-реликтни Панчићев скакавац) и др.; очували живописни и привлачни предели са низом карактеристичних обележја условљених стањем и одликама природних чиниоца, одмереним утицајем људи на природу, народним стваралаштом и градитељством; сачувало богато културно-историјско наслеђе, на првом месту манастир Рача, некрополе у Перућцу и у Растишту и скит Св. Ђорђа; омогућило и олакшало очување адекватног квалитета живота људи у националном парку кроз развој друштвене, културне и економске активности.

Национални парк „Тара” налази се на крајњем западу Републике Србије, захватајући подручје ограничено лактастим током реке Дрине, између Вишеграда и Бајине Баште, а чине га планински масиви Звезда, Црни врх и Равна Тара. Са источне стране подручје је одвојено Солотушком реком и висоравни Поникаве, а са јужне Креманском и Мокрогорском котлином.

Подручје Националног парка „Тара” простире се на територији општине Бајина Башта, у оквиру 10 катастарских општина: Јагоштица, Растиште, Заовине, Коњска река, Перућац, Бесеровина, Зауглине, Рача, Мала река и Солотуша, укупне површине 24.991,82 ha, од чега је 13.588,51 ha у државној својини, а у приватној и другим облицима својине 11.403,36 ha, од чега је I степеном обухваћено 13,35%, другим 34,07% и трећим 52,58% укупне површине, на дан ступања на снагу овог закона.

#### **Члан 6.**

Национални парк „Копаоник” основан је да би се очувала разноврсна геолошка грађа са стенама различитог настанка и старости (гранити, серпентинити, шкриљци, мермери, андезити, кречњаци); очували вегетацијски појасеви високих планина централног дела Балкана; очувала шумска вегетација, вегетација субалпијских жбунова, пашњака, тресавска вегетација и др.; очувала флористичка хетерогеност и ендемска планинска флора, ендемске, субендемске и стеноендемске врсте биљака (Панчићева режуха, копаоничка чуваркућа, копаоничка љубичица, кохова генцијана, и др.); очувала богата фауна, међу којом се посебно истичу птице (балканска ушата шева и др.), већи број гмизаваца и водоземаца, сисара (вук, видра, срна, алпска ровчица, пух лешникар, шарени твор, дивља свиња и др.), риба (поточна пастрмка) и др.; очували објекти геонаслеђа, воде и предели (Панчићев врх, Козје стене, Беле стене, кањон Самоковке, Оштри крш, водопад Јеловарник, седам девојачких извора, Марине воде, Крчмар и др.); очувале културно-историјске вредности (остаи цркве Св. Прокопија на Небеским столицама, црквиште у Метођу и црква Св. Петра и Павла у Кривој Реци).

Национални парк „Копаоник“ налази се у јужном делу Републике Србије и захвата највредније и највише делове планине Копаоник и то, сливове Самоковске, Гобелске, Брзећке и Барске реке, са низом врхова виших од 1600 m надморске висине и Панчићевим врхом од 2017 m.

Подручје Националног парка „Копаоник“ простире се на територијама општина Рашка и Брус, у оквиру 16 катастарских општина: Копаоник, Црна Глава, Јошаничка Бања, Кремиће, Тиоце, Семетеш, Бадањ, Лисина, Бозољин, Брзеће, Равниште, Кнежево, Гочманци, Ливађе, Паљевштица и Крива Река, укупне површине 11 969, 04 ha, од чега су у државној својини 9.862,6 ha, а у приватној и другим облицима својине 2.106,98 ha, од чега је I степеном обухваћено 12,38%, другим 29,94% и трећим 57,68% укупне површине, на дан ступања на снагу овог закона.

#### **Члан 7.**

Национални парк „Шар планина“ основан је да би се очували различити облици глацијалног (циркови, морене глацијална језера и др.), периглацијалног (снежанички циркови, клизећи блокови, микро-облици тундра мозаика са дробинама и др.), крашког и флувијалног рељефа; очували хидролошки објекти и појаве (речни токови, извори, потоци, тресаве и језера); очувала шумска и високопланинска вегетација и њихова станишта (заједнице мунике, молике, кривуља, тресаве и високе зелени и др.); очувала станишта и популације дивље флоре (хајдучица краља Александра, николићев пуцавац, борнмилера, шарпланински каранфил и др.) и фауне, посебно богате фауне дневних лептира, птица (сиви соко, велики тетреб, јаребица камењарка, прдавац, балканска ушата шева), сисара (снежна и динарска волухарица, мрки медвед, вук, дивокоза и др.); очували предели са низом карактеристичних обележја; сачували бројни објекти културне баштине који потичу из средњовековне српске државе (манастири Св. Арханђела, Св. Петра Коришког, Св. Богородице, и цркве Св. Николе, Св. Петке, Св. Ђорђа и др.).

Национални парк „Шар планина“ простире се на крајњем југу Србије, у Аутономној покрајини Косово и Метохија, дуж главног гребена, са врховима изнад 2000 m надморске висине и највећим врхом Бистра (2641 m). Обухвата северне и северозападне делове главног масива, на који се преко Превалаца надовезују шарпланински огранци Ошљак, Островица и Коџа Балкан.

Подручје Националног парка „Шар планина“ налази се на територији општина Призрен, Штрпце, Сува Река и Качаник, у оквиру 31 катастарске општине: Заплужје, Манастирица, Стружје, Небрегоште, Доње Љубиње, Горње Љубиње, Драјчићи, Мушниково, Горње село, Јажинце, Беревце, Штрпце, Готовуша, Драјковце, Слатина, Бичевац, Севце, Средска, Плањане, Живињане, Врбичане, Скоробиште, Кабаш, Кориша, Селогржде, Муштуште, Деловце, Букош II, Горња Битина, Беревце I и Врбештица, укупне површине 22.805,43 ha, од чега је 10.359,00 ha у државној својини, а у приватној и другим облицима својине 12.446 ha, од чега је I степеном обухваћено 32,27%, другим 13,15% и трећим 54,58% укупне површине, на дан ступања на снагу овог закона.

#### ***Границе заштите***

#### **Члан 8.**

Границе националних паркова појединачно, називи и оквирне границе просторних јединица на којима је утврђен режим заштите I, II, III степена и заштитне зоне, приказани су текстуално и графички у Опису граница националног парка и

Прегледној карти националног парка размере 1:300.000 који су саставни део овог закона.

Границе из става 1. овог члана приказане су графички и на Ортофото карти Националног парка размере 1:5.000 чији се штампани и дигитални примерци налазе и чувају у министарству надлежаном за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство), заводима за заштиту природе, Републичком геодетском заводу и јавним предузећима за управљање националним парковима.

Прегледна карта из става 1. овог члана одштампана је уз овај закон у умањеном приказу.

#### **Члан 9.**

Управљач Националног парка дужан је да у сарадњи са Републичким геодетским заводом и надлежним заводом за заштиту природе, на прописан начин извршити идентификацију граница заштите на катастарском плану Националног парка, из члана 8. овог закона, најкасније у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Катастарски подаци неопходни за потребе управљања националним парком, обезбеђују се из базе података катастра непокретности које издаје Републички геодетски завод без накнаде трошкова, на захтев Управљача.

На операт, односно записник о утврђивању граница из става 1. овог члана, сагласност даје министарство надлежно за просторно планирање.

Границе утврђене, описане и верификоване на начин прописан у ст. 1. -3. сматраће се меродавним у свим стварима које се тичу спровођења овог закона.

#### ***Режими***

#### **Члан 10.**

На подручју Националног парка утврђују се режими заштите I, II и III степена, на које се примењују забране и ограничења радова и активности утврђене овим законом и прописима о заштити природе.

Мере заштите спроводе се на подручју Националног парка а обухватају ограничавање радова и активности које могу нарушити основна обележја и друга својства Националног парка.

#### **Члан 11.**

##### **У режиму заштите III степена забрањује се:**

1) спровођење активности које могу угрозити еколошки статус у Националном парку и на тај начин негативно утицати на повољно стање биљних и животињских врста, њихових станишта и станишта врста које су значајне за очување биодиверзитета;

2) сеча и уништавање дрвеће, жбуња и остале вегетације, када се тиме угрожава горња граница шуме и нарушава заштита земљишта од ерозије као и на обалама и приобаљу језера, река и њихових притока где су мрестилишта риба, осим санитарне сече;

3) уношење алохтоних дивљих биљних врста у слободну природу, изузев за потребе спречавања ерозије и клизишта;

4) уношење алохтоних дивљих животињских врста у слободну природу;

5) изградња индустријских и металуршких објеката, рафинерија нафте, складишта нафте, нафтних деривата и природног гаса, асфалтних база, као и објеката којима се загађује ваздух и земљиште и погоршава квалитет вода и водни режим;

6) изградња нуклеарних, термоенергетских објеката и објеката хемијске индустрије;

7) изградња објеката за депоновање и рециклажу комуналног и индустријског отпада, депоновање и складиштење јаловине са откопа, као и депоновање радиоактивног и другог опасног отпада;

8) отварање рудника са површинском и подземном експлоатацијом минералних сировина,

9) експлоатација тресета и материјала речних корита и језера;

10) изградња аеродрома, аутопутева, као и магистралних и регионалних путева осим када је то предвиђено просторним планом подручја посебне намене националног парка у складу са циљевима очувања природних вредности;

11) изградња ветрогенератора;

12) изградња складишта индустријске робе и грађевинског материјала, осим у насељеним местима;

13) коришћење шумских путева за јавни саобраћај;

14) преоравање природних ливада и пашњака;

15) исушивати или затрпавати влажна станишта;

16) изградња хидротехничких објеката осим ако то захтевају потребе за заштитом обала од ерозије, за снабдевањем питком водом, за захвате за заштиту вода или за заштиту од постојећег деловања вода;

17) промена намене површина осим на основу одговарајућих планских аката, уређајних основа (ловне, риболвне, шумске и др.) планова, програма и других докумената којима се регулише одрживо коришћење простора од националног значаја;

18) изградња септичких јама водопропусног типа;

19) нарушавање археолошких налазишта, црквишта и старих гробаља, као и премештање/распарчавање њихових материјалних остатака;

20) уништавање или узимање примерака строго заштићених и заштићених биљних и животињских врста из природе, осим у научна истраживања;

21) изградња нових објеката за снабдевање енергијом, укључујући обновљиве изворе (енергија сунца, енергија из биљне биомасе, геотермална енергија, хидротермална енергија, енергија водотока), осим за потребе управљача, сопствене потребе локалног становништва и у грађевинској зони;

Поред забрана из става 1. овог члана, у режиму заштите III степена, за подручје Националног парка „Фрушка гора“, забрањује се:

1) садња дрвећа и грмља на травнатим стаништима, ливадама и пашњацима, осим за потребе ревитализације станишта;

2) напасање стоке у шумама и на шумским ливадама, осим по посебним активностима ревитализације;

**У режиму заштите III степена, радови и активности ограничавају се на:**

1) изградњу објеката туристичког смештаја и јавних скијалишта, инфраструктурне мреже и инфраструктурних објеката у складу са одрживим коришћењем природних вредности и капацитетом простора;

2) изградњу викенд кућа на рубне делове Националног парка и уз постојећа насеља;

3) управљање популацијама ловних врста усмерено ка узгоју, заштити и коришћењу популације ловних врста;

4) рекреативни, селективни и научноистраживачки риболов, с тим што се на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију, може забранити;

5) привредни риболов само на отвореним деловима Дунава, с тим што се на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију, може забранити;

б) ограђивање земљишта, за потребе у пољопривреди, шумарству, ловству, управљању водама, извођењу научних истраживања, заштити природних вредности, објеката културне баштине или споменика културе;

7) отварање привремених позајмишта за потребе управљања Националним парком;

8) употребу вештачких ђубрива на обрадивим површинама, а за хемијска средства за заштиту биља уз сагласност Министарства;

9) формирање шумских монокултура на шумском земљишту само у циљу спречавања ерозије и санације девастираних и неплодних површина;

10) постојеће пољопривредне површине.

Поред ограничења из става 3. овог члана, у режиму заштите III степена, за подручје Националног парка „Фрушка гора“, радови и активности ограничавају се на:

1) обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета;

2) обнову шумских састојина у појасу од 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групимичну обнову применом искључиво аутохтоних врста;

3) пашарење, на просторно и временски ограничене активности, у складу са капацитетом и природним вредностима;

4) кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;

5) осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности.

## **Члан 12.**

Поред забрана из члана 10. овог закона у **режиму заштите II степена забрањује се:**

1) изградња робно-трговинских центара, услужних складишта, магацина и хладњача;

2) узимање фосилног материјала са профила, осим за потребе научних истраживања;

3) преоравање ливада и пашњака;

4) напасање стоке у шумама и на шумским ливадама, осим по посебним активностима ревитализације;

5) изградња линијских инфраструктурних објеката;

6) изградња објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутичког туризма и туристичке инфраструктуре;

7) изградња викенд кућа и других објеката за одмор;

8) експлоатација хумуса и бусена.

Поред забрана из става 1. овог члана, у режиму заштите II степена, за подручје Националног парка „Фрушка гора“, забрањује се:

1) ноћење стада и постављање чобанских склоништа.

На подручју Националног парка, у **режиму заштите II степена**, радови и активности **ограничавају се на:**

1) изградњу мањих објеката за презентацију природних вредности или објеката у традиционалном стилу који су у складу са потребама културног, сеоског и екотуризма;

2) изградњу стамбених и економских објеката пољопривредних и шумских газдинстава, који не утичу негативно на природних вредности;

- 3) традиционално коришћење камена, глине и другог материјала за локалне потребе;
- 4) лов на спровођење активности на узгоју, заштити и коришћењу дивљачи;
- 5) рекреативни и научноистраживачки риболов, с тим што се на појединим деловима водотока, који су значајни за репродукцију, може забранити;
- 6) формирања узгајалишта дивљачи за гајење дивљачи за потребе насељавања и повећања бројности популације дивљачи, односно за потребе реинтродукције и других програма заштите и унапређења конзервационог статуса ловних и других врста;
- 7) изградњу рибњака за салмониде до 1t годишње производње и циприниде површине до 1ha у зони насељених места;
- 8) изградњу објеката за конвенционално гајење домаћих животиња у насељеним местима и дивљачи у ловиштима.

Поред ограничења из става 3. овог члана, у режиму заштите II степена, за подручје Националног парка „Фрушка гора“, радови и активности ограничавају се на:

- 1) изградња објеката и инфраструктуре, на потребе управљања заштићеним подручјем и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру;
- 2) на научноистраживачки риболов;
- 3) насипање шумских путева на трасе и деонице усклађене са циљевима очувања природних вредности, употребом природних материјала;
- 4) асфалтирање путева на реконструкцију постојећих асфалтираних путева;
- 5) завршни сек на просторне целине не веће од 5 ha, са успостављањем заштитног појаса између сечина ширине најмање 30 m у периоду од 5 година, осим за потребе ревитализације.

#### **Члан 13.**

Поред забрана из члана 11. и 12. овог закона, у режиму заштите I степена **забрањује се** коришћење природних ресурса, изградња објеката, било какви радове и активности осим активности из става 2. овог члана.

На подручју Националног парка, у режиму заштите I степена, радови и активности **ограничавају се на:**

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, а које нису у супротности са циљевима очувања природних вредности;
- 3) обележавање граница;
- 4) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, природних непогода, удеса, нарушавања безбедности, реконструкције, санација и одржавања постојећих објеката од посебног значаја као што су високонапонски далеководи, болести и пренамножења одређених биљних и животињских врста, уз сагласност Министарства.

#### **Члан 14.**

На подручју Националног парка „Фрушка гора“, успоставља се заштитна зона, у којој се радови и активности ограничавају на:

- 1) изградња нових индустријских и прерађивачких погона, као и туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем, на удаљеност већу од 500 m од границе Националног парка;
- 2) лов у појасу од 300 m око Националног парка „Фрушка гора“, на плански у сарадњи са чуварском службом;

3) обнављање шума у приобалном појасу Дунава ширине 20 m, на примену аутохтоних врста;

#### **IV УПРАВЉАЊЕ И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА**

##### **Члан 15.**

Управљање Националним парком и делатност управљача су послови од општег интереса.

Националним парком „Фрушка гора” управља Јавно предузеће „Национални парк Фрушка гора”, Националним парком „Ђердап” управља Јавно предузеће „Национални парк Ђердап”, Националним парком „Тара” управља Јавно предузеће „Национални парк Тара”, Националним парком „Копоник” управља Јавно предузеће „Национални парк Копоник” и Националним парком „Шар планина” управља Јавно предузеће „Национални парк Шар планина” (у даљем тексту: Управљач).

Права оснивача врши Влада.

##### **Члан 16.**

Очување, унапређење, одрживо коришћење, уређење и приказивање природних и других вредности подручја Националног парка, спроводи се према плану управљања који се доноси за период од десет година (у даљем тексту: План управљања), са садржајем и на начин прописан прописима којим се уређује заштита природе.

План управљања реализује се годишњим програмом управљања Националним парком (у даљем тексту: Програм управљања).

Програм управљања за наредну годину, Управљач доставља надлежном органу до 15. новембра текуће године, а обухвата активности с динамиком извршавања послова и висином потребних средстава за следећу годину.

Програм управљања, поред елемената из става 3. овог члана садржи и финансијски план израђен у складу са прописима којима се уређује област финансија и финансијског пословања Управљача као правног субјекта.

На Програм управљања, сагласност даје Министарство.

##### **Члан 17.**

Спровођење режима заштите, односно унутрашњи ред и чување Националног парка обезбеђује Управљач у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби, који доноси уз сагласност Министарства.

Правилник из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и на други погодан начин који одреди Управљач.

##### **Члан 18.**

Чувар заштићеног подручја (у даљем тексту: чувар) обавља послове у складу са прописима којима се уређује заштита природе.

Чуварску службу, Управљач формира посебно од служби чувања које се у Националном парку организују у складу са посебним законима.

Чувар носи значку чувара заштићеног подручја.

Министар ближе прописује изглед значке чувара заштићеног подручја и услове за њено коришћење.

### **Члан 19.**

Напуштени и/или дотрајали објекти на подручју Националног парка а који су у власништву правног лица, предузетника или физичког лица, подлежу наплати накнаде за заузеће простора у Националном парку.

### **Члан 20.**

У обављању послова заштите и развоја Националног парка Управљач:

1) спроводи режиме заштите у Националном парку и доноси План управљања;

2) газдује шумама у државној својини и управља шумама у Националном парку;

3) обавља послове заштите, гајења, унапређивања и коришћења ловне и риболовне фауне;

4) управља грађевинским земљиштем у државној својини, које му је пренето на коришћење;

5) даје у закуп земљиште и објекте којима управља, уз сагласност Владе;

6) организује и учествује у научним истраживањима у области заштите и развоја Националног парка;

7) даје сагласност за обављање научних истраживања, извођења истражних радова, снимање филмова, постављање привремених објеката на површинама у Националном парку и друга одобрења утврђена законом по претходно прибављеном мишљењу Министарства и надлежног завода за заштиту природе;

8) обавља послове презентације и популаризације Националног парка;

9) обавља послове пројектовања, изградње и одржавања објеката који су у функцији заштите, унапређивања, презентације природних и културних добара Националног парка;

10) сарађује са локалном заједницом, месним организацијама, удружењима грађана и становништвом у свим програмским и инвестиционим активностима на подручју Националног парка, даје сагласности и мишљења и координира активностима које се спроводе подстицајним средствима на основу овог Закона;

11) спроводи едукацију и даје саветодавна мишљења локалном становништву у погледу развојних активности и очувања традиционалних делатности, културне баштине и народног стваралаштва;

12) прати и анализира стање флоре и фауне и других вредности Националног парка, води потребне евиденције и у сарадњи са надлежним заводом за заштиту природе предузима одговарајуће мере и активности;

13) сарађује са међународним организацијама исте или сличне делатности и спроводи међународне пројекте на подручју Националног парка;

14) организује, координира и планира све врсте посета и обилазака Националног парка преко своје чуварске службе или едуковане водичке службе других организација;

15) омогућава доступност информација од значаја за јавност;

16) обавља и друге активности у складу са законом и статутом ако ти послови не ометају обављање делатности из горе наведених тачака.

### **Члан 21.**

У случају да се прекомерним или неадекватним коришћењем, може угрозити или нанети већа штета Националном парку и природним процесима у њему, Управљач може ограничити или променити режим саобраћаја на јавним путевима и другим саобраћајницама или наложити друге мере из Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби.

#### **Члан 22.**

Управљач је дужан да, достави Министарству и заводу, Извештај о стању природних вредности и радом створених вредности до 31. марта текуће године за претходну годину, који садржи:

1) послове и задатке које у функцији заштите и развоја Управљач обавља у складу са дугорочним планским основама, Просторним планом подручја посебне намене Националног парка, Планом детаљне регулације за територију Националног парка, Планом и Програмом управљања;

2) преглед радова и активности на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и радом створених вредности;

3) преглед радова и активности који представљају фактор угрожавања и оштећења Националног парка;

4) преглед научноистраживачких, образовних и културних активности;

5) преглед активности на промоцији вредности Националног парка, као и активности на успостављању сарадње са локалним становништвом и другим корисницима на подручју Националног парка;

6) преглед активности и делатности, које су у супротности са актом о заштити и представљају фактор угрожавања и девастације Националног парка, извршене у сарадњи са републичком инспекцијом и органима безбедности;

7) преглед непокретности са подацима који су од значаја за управљање Националним парком;

8) евиденцију о стању биљних и животињских врста, као и других вредности Националног парка;

9) евиденцију о кретању и активностима посетилаца и других корисника Националног парка;

10) податке о наплати и коришћењу накнада у складу са актом о накнадама.

Извештај из става 1. овог члана, Министарство подноси Влади.

#### **Члан 23.**

За подручје Националног парка доноси се просторни план подручја посебне намене са режимима заштите I, II и III степена, утврђеним овим законом.

Урбанистички планови за подручје Националног парка доносе се по претходно прибављеној сагласности Министарства.

До доношења урбанистичких планова из става 2. овог члана, услови за уређење појединачних локација утврђују се по прибављеној сагласности Министарства.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе за изградњу објекта у националном парку доставља један примерак дозволе Управљачу.

#### **Члан 24.**

Заштита и унапређивање флоре, фауне (посебно ловне и риболовне) и вегетације, шума и вода, планирање коришћења и коришћење природних ресурса и простора, уређивање грађевинског и пољопривредног земљишта у Националном парку, спроводи се према посебним плановима, програмима, основама и пројектима, у складу са овим и другим посебним законима, као и Планом управљања.

На акта из става 1. овог члана за подручје Националног парка сагласност даје Министарство.

#### **Члан 25.**

Управљач може поверити поједине послове, којима се користе ресурси Националног парка, као што су послови из области шумарства, лова и други, по добијању сагласности Министарства, специјализованим организацијама, правним и физичким лицима, у складу са законом.

### ***Стручни савет Националног парка***

#### **Члан 26.**

Стручни савет Националног парка (у даљем тексту: Стручни савет) је стручно и консултативно тело које прати и анализира програме и пројекте из области заштите природе и одрживог коришћења природних ресурса, а нарочито:

- 1) План управљања Националним парком;
- 2) Програм управљања Националним парком;
- 3) Програме и пројекте којима се спроводе мере и активности заштите и развоја Националног парка;
- 4) и разматра друге активности управљача које се односе на послове заштите и развоја Националног парка.

Стручни савет има пет чланова од којих је један председник.

За чланове Стручног савета именују се лица која својим научним и стручним радом прате и анализирају област заштите природе и одрживог коришћења природних ресурса, а један члан је представник Управљача.

Предлог за члана стручног савета дају образовне и научне институције, заводи за заштиту природе и Управљач.

Председника и чланове Стручног савета именује Министарство

Чланови Стручног савета бирају се на период од четири године. Административне послове Стручног савета води Управљач Националног парка.

Стручни саветет доноси Пословник о свом раду који се усваја већином гласова чланова Стручног савета.

Члановима Стручног савета Националног парка за ангажовање у Стручном савету, Управљач исплаћује накнаду.

Висину накнаде из става 9. овог члана, утврђује Управљач по претходно прибављеној сагласности Министарства.

### ***Савет корисника Националног парка***

#### **Члан 27.**

У циљу обезбеђивања интереса локалног становништва и корисника Националног парка Управљач оснива Савет корисника Националног парка.

Савет корисника чине представници локалних самоуправа, организација и удружења чија се активност одвија на подручју Националног парка или у заштитној зони и њега чине:

- 1) по један члан из сваке општине Националног парка, који се поименично делегира из сваке општине;
- 2) један члан представник ловства кога именује Ловачка комора Србије, из чланства регионалног одбора Коморе коме територијално припада Национални парк;
- 3) један члан из риболовачких организација кога именује надлежна риболовачка организација;
- 4) један члан представник пољопривредника, са подручја Националног парка;
- 5) један члан представник туристичких организација, са подручја Националног парка;
- 6) један члан представник локалних невладиних организација, са подручја Националног парка.

У рад Савета корисника могу се укључивати и други чланови носиоци права коришћења и експерти са саветодавним гласом.

Улога Савета корисника Националног парка је да доноси препоруке о локално значајним стварима у оквиру законом прописаних мера који се тичу Националног парка и да их упућују Управљачу или Савету Националног парка.

Ближе организационе одредбе могу се регулисати пословником о раду Савета корисника.

Ради информисања становништва у општинама Националног парка и усаглашавања њихових интереса са интересима Националног парка, Управљач Националног парка, сазива најмање једном годишње Савет корисника.

Корисник Националног парка дужан је да поштује мере које налаже Управљач, а у циљу извршавања законом поверених послова.

#### **Члан 28.**

У поступку доношења Плана и Програма управљања, активну улогу имају локална самоуправа, локално становништво, удружења грађана и друга заинтересована лица.

У складу са Планом управљања, одговарајућим актима Владе, могу се установити разни видови подстицајних мера, субвенција и других погодности за локално становништво и локалну самоуправу на чијој територији се успоставља подручје од националног значаја у циљу развоја оних делатности које погодују очувању националног парка.

Влада ће прописати врсте подстицајних мера и субвенција, критеријуме за дефинисање подстицајних мера и субвенција и поступак реализације погодности и субвенција, за локалну самоуправу и становништво на подручју Националног парка.

### **V НАДЗОР**

#### **Члан 29.**

Надзор над применом одредаба овог закона врши Министарство.

Управни надзор над радом Управљача врши Министарство.

У вршењу надзора над радом, Министарство може да:

- 1) захтева извештаје о раду;
- 2) захтева обавештења о вршењу поверених послова;
- 3) упозори на неизвршавање поверених послова;
- 4) даје сагласност на акт о унутрашњој систематизацији;
- 5) издаје обавезне инструкције и врши друге послове у складу са законом о државној управи.

Инспекцијски надзор врши Министарство, преко инспектора надлежних за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Инспектор).

Одредбе о инспекцијском надзору, правима, дужностима и овлашћењима инспектора садржане у закону којим се уређује заштита природе, сходно се примењују у вршењу надзора у Националном парку.

## **VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**

### ***Прекршаји***

#### **Члан 30.**

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако обавља делатности, радове и активности, супротно забранама и ограничењима из чл. 11, 12, 13. и 14. овог закона или поступа без или супротно сагласности из члана 20. став 1. тачка 7. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 25.000 до 150.000 динара.

За радње из става 1. овог члана, казниће се предузетник за прекршај новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара.

За радње из става 1. овог члана, казниће се за прекршај физичко лице новчаном казном од 25.000 до 150.000 динара.

За прекршај из ст. 1. - 4. овог члана може се изрећи новчана казна у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, а највише до двадесетоструког износа тих вредности.

За прекршај из ст. 1, 3. и 4. овог члана може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, односно који су настали извршењем прекршаја.

#### **Члан 31.**

Казнене одредбе, које се односе на заштићена подручја а које су садржане у закону којим се уређује заштита природе, сходно се примењују на овај закон.

## **VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**

#### **Члан 32.**

Јавно предузеће „Национални парк Фрушка гора”, основано Законом о националним парковима („Службени гласник РС”, број 39/93), наставља са радом у складу са овим законом и Одлуком о усклађивању пословања Јавног предузећа „Национални парк Фрушка гора” са Законом о јавним предузећима, коју је Влада донела под бр. 023-4189/2-2013, од 20. маја 2013. године.

Јавно предузеће „Национални парк Ђердап”, основано Законом о националним парковима („Службени гласник РС”, бр. 39/93), наставља са радом у складу са овим законом и Одлуком о усклађивању пословања Јавног предузећа „Национални парк Ђердап” са Законом о јавним предузећима, коју је Влада донела под бр. 023-4188/2013, од 20. маја 2013. године.

Јавно предузеће „Национални парк Тара”, основано Законом о националним парковима („Службени гласник РС”, број 39/93), наставља са радом у складу са овим законом и Одлуком о усклађивању пословања Јавног предузећа „Национални парк

Тара” са Законом о јавним предузећима, коју је Влада донела под бр. 023-4191/2013, од 20. маја 2013. године.

Јавно предузеће „Национални парк Копаоник” основано Законом о националним парковима („Службени гласник РС”, број 39/93), наставља са радом у складу са овим законом и Одлуком о усклађивању пословања Јавног предузећа „Национални парк Копаоник” са Законом о јавним предузећима, коју је Влада донела под бр. 023-4190/2013, од 20. маја 2013. године.

Јавно предузеће „Национални парк Шар планина”, основано Законом о националним парковима („Службени гласник РС”, број 39/93), наставља са радом у складу са овим законом и Одлуком о усклађивању пословања Јавног предузећа „Национални парк Шар планина” са Законом о јавним предузећима, коју је Влада донела под бр. 023-4193/2013, од 20. маја 2013. године.

### **Члан 33.**

Управљач је дужан да усклади управљање Националним парком са одредбама овог закона, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог Закона.

### **Члан 34.**

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о националним парковима („Службени гласник РС”, бр. 36/93, 44/93 – испр., 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05 – др. закон), чл. 6. и 7. и опис подручја националних паркова.

### **Члан 35.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.